

Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi Sayı:13/3 2024 s. 1035-1052, TÜRKİYE

Araştırma Makalesi

**OKUL ÖNCESİ ÖĞRETMENLERİNİN PROGRAM OKURYAZARLIĞI VE
ÖĞRETİM PROGRAMI FARKINDALIKLARI ARASINDAKİ İLİŞKİ***

Merve COŞGUN DEMİRDAĞ**

Adnan TAŞGIN***

Geliş Tarihi: 1 Temmuz 2024

Kabul Tarihi: 26 Ağustos 2024

Öz

Bu çalışmanın amacı okul öncesi öğretmenlerinin program okuryazarlığı ve öğretim programı farkındalıkları arasındaki ilişkiyi incelemektir. Araştırmanın çalışma grubunu, Türkiye'nin doğusundaki bir ilin devlet okullarında görev yapan okul öncesi öğretmenleri oluşturmaktadır. Bu çalışmada 212 okul öncesi öğretmenine ulaşılarak örneklem belirlenmiştir. Çalışma nicel araştırma yöntem türlerinden tarama türündedir. Verilerin analizi SPSS paket program aracılığıyla yapılmıştır. Yapılacak testlere analizlerin varsayımlarına göre karar verilmiştir. Değişkenlerin; cinsiyete göre incelenmesi amacıyla Mann-Whitney U Testi, yaş, kıdem ve eğitim durumuna göre ise Kruskal-Wallis H Testi uygulanmıştır. Program okuryazarlığı ve öğretim program farkındalığı arasında ilişkinin olup olmadığını belirlemek için ise Spearman Korelasyon Analizi kullanılmıştır. Araştırmanın bulgularına göre öğretmenlerin program okuryazarlık ölçeğinde, cinsiyet ve eğitim durumuna göre farklılaştığı görülmüştür. Öğretmenlerin öğretim programı farkındalık ölçeğinde eğitim durumuna göre anlamlı fark tespit edilmiştir. Her iki ölçekte de yaş ve hizmet süresi değişkenlerine göre anlamlı fark bulunmamıştır. Okul öncesi öğretmenlerinin program okuryazarlıkları ile öğretim program farkındalıkları arasında pozitif yönde orta düzeyde ilişki tespit edilmiştir.

Anahtar Sözcükler: Okuryazarlık, program okuryazarlığı, öğretim program farkındalığı, okul öncesi öğretmenleri.

**THE RELATIONSHIP BETWEEN PRESCHOOL TEACHERS'
CURRICULUM LITERACY AND CURRICULUM AWARENESS
Abstract**

The purpose of this study is to examine the relationship between preschool teachers' curriculum literacy and curriculum awareness. The study group of the research consists of preschool teachers working in public schools in a province in the east of Turkey. In this study, the sample was determined by reaching 212 preschool teachers. The study is a survey type of quantitative research method.

* Bu araştırmanın bir bölümü 2022 yılında düzenlenen 4. Uluslararası Genç Araştırmacılar Öğrenci Kongresi'nde sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

** Doktora Öğrencisi; Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, mervecosgun9333@gmail.com

*** Prof. Dr.; Atatürk Üniversitesi Kâzım Karabekir Eğitim Fakültesi, atasgin@atauni.edu.tr

Araştırmanın Etik Kurulu İzni: Atatürk Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurulu, 16.06.2022 tarih ve 14 sayılı karar.

The data were analyzed using SPSS package program. The tests to be conducted were decided according to the assumptions of the analysis. Mann-Whitney U Test was applied to analyze the variables according to gender, and Kruskal-Wallis H Test was applied according to age, seniority and educational status. Spearman Correlation Analysis was used to determine whether there is a relationship between curriculum literacy and curriculum awareness. According to the findings of the study, it was seen that teachers differed according to gender and educational status in the curriculum literacy scale. In the curriculum awareness scale of teachers, a significant difference was found according to educational status. No significant difference was found in both scales according to age and length of service variables. A positive, moderate relationship was found between preschool teachers' curriculum literacy and curriculum awareness.

Keywords: Literacy, curriculum literacy, curriculum awareness, preschool teachers.

Giriş

Eğitim sistemlerinin en önemli yürütücüleri kabul edilen öğretmenler uyguladıkları tüm eğitim-öğretim süreçlerini bir program çerçevesinde gerçekleştirmektedirler. Eğitim programları; öğrencilere kazandırılması istenen hedefleri belirleyen ve bu kazanım için uygun koşulları ifade eden düzenlenmiş eğitim ortamında gerçekleştirilen (Erden, 2019) faaliyetler bütünüdür (Demirel, 2007). Eğitim-öğretim faaliyetlerinin düzenlenmesi ve belli bir plan dâhilinde gerçekleştirilebilmesi için bu programların işe koşulması bir gerekliliktir.

Eğitim programı ve öğretim programı kavramları birbirinin yerine kullanılan kavramlar olsa da aslında iki kavram arasında farklılıklar bulunmaktadır. Öğretim programı çerçevesi belirli olan bir planın bir grupla sürdürülmesini ifade ederken eğitim programı ise daha üst bir terim olarak görülmekte, tüm planları içinde barındıran öğretim programına da rehberlik eden (Küçükahmet, 2007) etkinlikler bütünü olarak tanımlanmaktadır (Akpınar, 2017). Öğretim programı genel bir deyişle; küresel, ulusal, yerel gereksinimler ile beklentileri göz önünde tutarak toplumun ortak vizyonunu gösteren bir sosyal ve politik anlaşma yolu şeklinde ifade edilmektedir (Stabback, 2016).

Program uygulayıcısı olan öğretmenlerin ilk sorumluluğu öğretimi gerçekleştirmek ve her öğrenci için eğitim programlarını revize etmektir (Stabback, 2016; Sünbül, 1996). Programların kusursuz olarak uygulanması; öğretmenlerin program farkındalıklarına ve programı uygulamadaki görevlerini yerine getirebilmeleriyle ilişkilidir (Arı, 2010; Özer & Acar, 2011). Öğretim programlarında bulunması zorunlu bilgi ve değerleri öğrencilere kazandırmakla sorumlu olan (Ertürk, 2017) öğretmenin, eğitim programını eksiksiz bir biçimde uygulayabilmesi ve programın gereklerini yerine getirebilmesi gerekmektedir. Özellikle eğitimcilerin programın unsurları olan hedef, içerik, öğrenme-öğretme süreci ve ölçme değerlendirme hâkim olması (Yıldız & Baycan, 2012) önemlidir. Programlar kâğıt üzerinde iyi planlanmış olursa olsun programların uygulanmasında görevli öğretmenler, yeterli derecede program okuryazarı ve uygulayıcısı olduklarında programlara şekil verip başarı sağlayabilirler (Hewitt, 2006).

Program farkındalığı, öğretmenlerin eğitim süreçlerinde programın amaçları, içerikleri, yöntemleri ve değerlendirme kriterlerine yönelik bilinçli ve eleştirel bir tutum geliştirmelerini ifade eder (Atomatofa, 2013) Bu farkındalık, öğretmenlerin yalnızca programın ne olduğunu bilmeleriyle sınırlı kalmaz; aynı zamanda programın nasıl uygulanacağı, öğrenci ihtiyaçlarına nasıl uyarlanacağı ve eğitim sürecinin nasıl daha etkili hâle getirileceği konusunda derin bir

anlayışa sahip olmalarını da içerir (Maphosa & Mutopa, 2012; Özkan, 2016). Okula başlama, uyum gösterme, okuma yazmaya hazırlık gibi önemli süreçleri içeren okul öncesi programını bilmesi gereken okul öncesi öğretmenlerinin öğretim programının farkındalığına ulaşmaları doğrultusundaki tüm bu gereklilikler göz önünden bulundurulduğunda “Program Okuryazarlığı” kavramı akla gelmektedir. Millî Eğitim Bakanlığının öğretmenlere yönelik belirlediği alanlar vardır (MEB, 2012). Bunlardan birisi de program ve içerik bilgisi konusundaki yeterliliklerdir. Eğitimin hedef ve ilkeleri; özel alan, öğretim programı bilgisi ve uygulama yeterliliği, programı izleme-sınama ve programı geliştirme olarak belirlenmiştir (MEB, 2012). Program ve içerik bilgisi yeterlilik alanı eğitimcilerin program noktasında çok yönlü yetişmelerine ve program okuryazarlık düzeylerinde gelişim göstermelerine destek olacaktır.

21. yüzyıl öğretmen yeterliliklerine bakıldığında program okuryazarlığı; öğretmenlerin görev yaptığı eğitim kurumuna ilişkin standart eğitim programını detaylı bir biçimde bilmelerini, felsefi düşünce sistemlerini benimsemelerini, kazanım ve göstergelere ulaştıracak yöntemleri kullanmalarını, pratik ile teoriyi bütünleştirebilme becerisini, eğitim-öğretim süreci sonunda değerlendirmeyi yapabilmeyi ve geri bildirim yoluyla eksikleri giderebilmeyi içeren bir beceri olarak kabul edilmektedir (Özer & Acar, 2011). Program okuryazarlığına sahip olan öğretmenler hem genel yeterliklere hem özel alan becerilerine sahip olacaklar ve bu öğretmenlerin başarı seviyesinde de yükseliş görülecektir (Chapman & Mahlck, 1997; Kanu, 1996; Yar Yıldırım, 2020) Özellikle eğitimin ilk basamağı olan okul öncesi dönemde program okuryazarlığı kapsamındaki bu yeterlilikler daha da önemli hâle gelmektedir.

Erken çocukluk dönemi olarak kabul edilen okul öncesi dönem; çocukların temel yaşam becerilerini edindikleri, kişilik gelişimiyle ilgili süreçlerin gerçekleştiği, beyin ve zihinsel gelişiminin ön plana çıktığı bir dönemdir. Çocukların sosyalleşmeye adım attıkları ilk ortamlar okul öncesi eğitim kurumlarıdır (Ulutaş, 2003). Daha da önemlisi ilk okul deneyimi, ilk öğretmen ve öğrenme kavramına ilişkin şemalarla tanışma süreci yine bu dönemdedir. Bu bağlamda okul öncesi öğretmenlerinin sorumluluğu artmaktadır. Bu dönemde yaşanacak olumlu öğrenci öğretmen ilişkileri öğrencinin eğitim hayatını önemli derecede etkileyecektir. Dolayısıyla okul öncesi öğretmenlerinin öğrenme süreçlerine ve öğretim programlarına dikkat etmeleri beklenmektedir (Aydın, 2004). Ayrıca program farkındalık becerilerinin yeterli düzeyde olması gerekmektedir. Okul öncesi öğretmenlerinin program bilgisinde iyi olması ve öğretim programlarında farkındalık becerilerinin yeterli olması ile;

- Kendilerini öğrencilerine karşı yeterli hissetmelerini (Tomlinson and McTighe, 2006)
- Uygun öğrenme ortamları oluşturabilme (Subban, 2006) ve
- Sınıf yönetimi süreçlerinde etkin olmalarını sağlayacaktır (Ünver, 2021). Program bilgisi yüksek olan okul öncesi öğretmenlerinin iyi bir program okuryazarı olduğunu söylemek mümkün olacaktır (Demir & Toraman, 2021). İyi bir program okuryazarı; programlarını planlama, uygulama, değerlendirme becerileri açısından iyi seviyede olduğundan öğretim program farkındalık düzeylerinde de olumlu yönde etkilenme olacaktır. Tablo 1’de konu ile ilgili yapılmış çalışmalara yer verilmiştir.

Tablo 1: Konu ile İlgili Yapılan Araştırmalar

Öğretim Programı Farkındalığı ile İlgili Çalışmalar		
Yıl	Yazar/lar	Bulgular ve Sonuç
2021	Pektaş & Peşen	Öğretmenlerin öğretim programı farkındalık ölçeğinin bilişsel ve duyuşsal farkındalık seviyelerinde hizmet süresi fazla olan öğretmenler lehine fark bulmuşlardır.
2020	Keskin	Öğretmenlerin öğretim programını bilme, uygulama ve programa önem verme faktörlerinde iyi düzeyde oldukları sonucu tespit edilmiştir.
2019	Aslan	Öğretmenlerin program farkındalığı konusunda iyi düzeyde oldukları sonucu bulunmuştur.
2019	Sayın	Öğretmenlerin öğretim programı farkındalıklarının seviyelerinin yeterli olmadığı sonucuna varılmıştır.
2018	Green	Programı anlamak farkında olmak ve uygulama süreçlerinin önemini vurgulamıştır
2017	Şimşek	Çalışmaya katılan öğretmenlerin ilgili öğretim programını orta seviyede tanıdıkları saptanmıştır.
2016	Türkoğlu	Beden eğitimi öğretmenlerinin çalışma kapsamında ele alınan öğretim programına ilişkin farkındalıklarının yeterli olmadığı sonucuna ulaşılmıştır
2016	Erman	Öğretmenlerin öğretim programlarını inceleme, öğretim süreci ve derse hazırlıkta öğretim programından faydalanma konusunda başarılı oldukları sonucuna varılmıştır.
2016	Özkan	İstatistiksel farklılaşma bulunmuş olup öğretmenlerin program farkındalıklarının ortalaması %60'ın üzerinde bulunmuştur.
2013	Atomatofa vd.	Nijerya' da devlet okulu öğretmenlerinin %29'unun programda hedefler konusunda yüksek farkındalığa diğer öğretmenlerin düşük ve orta farkındalıkta olduğu sonucuna ulaşılmıştır
2012	Maphosa & Mutopa	Öğretmenlerin okul temelli program yeniliğinin planlanması ve uygulanmasındaki rollerinin genel olarak farkında oldukları, ancak rollerine ilişkin anlayışlarının, kavram programı anlayışları kadar sınırlı olduğu ortaya çıkmıştır
2010	Doğan	Öğretmenlerin cinsiyetleri, yaşantıları, eğitim seviyeleri açısından yeni öğretim programına karşı tutumlarında anlamlı fark saptanmamıştır
Program Okuryazarlığı ile İlgili Çalışmalar		
2023	Şahin & Tekkol	Sınıf öğretmeni adaylarının program okuryazarlık seviyelerinin iyi olduğu sonucuna varılmıştır.
2022	Güleş	İlk ve ortaokul öğretmenlerinin program okuryazarlığı ve ölçeğin alt boyutlarında anlamlı farklılık bulunmuş program okuryazarlığının yeterli seviyede olduğu sonucuna varılmıştır.
2022	Nasırcı	Sınıf öğretmenlerinin program okuryazarlık yeterliklerine yönelik algılarının çok olumlu olduğu, program okuryazarlığının gerektirdiği bilgi ve becerilerin farkında oldukları sonucuna varılmıştır.
2021	Güler	Okul öncesi öğretmenlerinin program okuryazarlık seviyelerinin yüksek olduğu sonucuna varılmıştır.
2021	Yılmaz & Kahramanoğlu	Öğretmenlerin program okuryazarlıkları ve programa bağlılıklarının iyi seviyede olduğu bulunmuştur.
2021	Altuncu	Lise öğretmenlerinin iyi düzeyde program okuryazarı oldukları sonucuna varılmıştır.
2019	Aslan & Gürlen	Katılımcıların tüm branşlarda program okuryazarlıklarının yeterli olduğu gözlenmiştir.
2019	Çetinkaya & Tabak	Öğretmen adaylarının programı okuryazarlık seviyelerinin yeterli olduğu saptanmıştır. Ayrıca 4. Sınıf öğrencilerin lehine anlamlı fark bulunmuştur
2018	Maba & Mantra	Betimsel analiz sonucunda okul öncesi öğretmenlerinin ders planı tasarlama, ders planı uygulama ve değerlendirme uygulamalarında programı uygulama konusunda kendilerini yeterli görmediklerini tespit etmişlerdir.
2018	Steiner	ABD'deki öğretmenlerin iyi bir eğitim programını seçmek ve geliştirmek için yeterince hazır olmadığını bu konuda yapılabilecek düzenlemeleri açıklamaya çalışmıştır.
2015	Opoh & Awhen	Öğretmenler tarafından hazırlanıp uygulanan programlarda uygulamada kendilerinin problemler yaşadıkları ortaya çıkmıştır.

İlgili araştırmalara bakıldığında erken çocukluk dönemi olarak kabul edilen okul öncesi dönem öğretim programı farkındalık ve okul öncesi öğretmenlerinin program okuryazarlığı

konularında sınırlı sayıda çalışma olduğu görülmüştür. Bu dönem öğretim programını vurgulamak ve okul öncesi öğretmenlerinin program okuryazarlık ve program farkındalık durumlarını belirlemek önemli görülmüştür.

Son araştırmalar, öğretmenlerin program okuryazarlığının, onların öğretim uygulamalarını ve genel eğitim etkinliklerini geliştirmedeki önemli rolünü vurgulamaktadır. Yapılan çalışmalarda yüksek düzeyde program okuryazarlığına sahip öğretmenlerin, daha ilgi çekici ve gelişimsel olarak uygun öğrenme ortamları oluşturma konusunda daha yetkin oldukları bulunmuştur (Kahramanoğlu & Yılmaz, 2021; Matencio, 2009; Yar Yıldırım, 2021). Jones ve Brown (2019), öğretim programı farkındalığının, öğretmenlerin öğretim stratejilerini eğitim standartlarıyla uyumlu hâle getirmelerini sağlayarak öğrenci sonuçlarını iyileştirdiğini vurgulamıştır.

Bu araştırma, özellikle yeni öğretim programlarının uygulamaya konulduğu dönemlerde öğretmenlere önemli bilgiler sunmaktadır. Öğretmenlerin, programda dikkat etmeleri gereken noktaları ve hangi boyutlarda nasıl uyarlamalar yapabileceklerini öğrenmeleri gerekmektedir (Troyer, 2019). Bu gereklilik, her çocuğun gelişimini destekleyen bireyselleştirilmiş öğretimin kritik rol oynadığı erken çocukluk eğitiminde özellikle büyük önem taşımaktadır. Ayrıca, program okuryazarlığı ve öğretim programı farkındalığı arasındaki ilişkinin mesleki gelişim açısından da önemli yansımaları bulunmaktadır. Kim (2022) tarafından yapılan çalışmaya göre hem program okuryazarlığını hem de öğretim programı farkındalığını artıran sürekli mesleki gelişim fırsatları, yüksek öğretim standartlarının korunması için kritik öneme sahiptir. Çalışmaları, hedeflenmiş eğitim programlarının, öğretmenlerin eğitim programlarına ilişkin bilgi ve uygulamalarını önemli ölçüde geliştirebileceğini göstermektedir. Dolayısıyla, program okuryazarlığı, öğretim program farkındalığını besleyen ve güçlendiren bir unsur olarak, öğretmenlerin eğitimde başarı sağlamalarına ve mesleki yeterliklerini artırmalarına katkıda bulunmaktadır.

Sonuç olarak, okul öncesi öğretmenlerinin program okuryazarlığı ve öğretim programı farkındalıkları arasındaki ilişkiyi anlamak, erken çocukluk eğitimini iyileştirmek için hayati öneme sahiptir. Bu araştırma, sadece eğitim politikalarını ve öğretmen eğitim programlarını bilgilendirmekle kalmaz, aynı zamanda küçük çocuklar için yüksek kaliteli eğitim deneyimlerinin geliştirilmesine doğrudan katkıda bulunur. Yapılan çeşitli çalışmaların da gösterdiği gibi (Şahin & Tekkol, 2023; Nasırcı, 2022; Pektaş & Pesen, 2021; Güler, 2021; Green, 2018) öğretmenlerin bu alanlardaki yetkinliklerini artırmak, daha iyi eğitim sonuçlarına ulaşmanın anahtarıdır.

Bu çalışmanın amacı okul öncesi öğretmenlerinin öğretim programı farkındalık ve program okuryazarlığı düzeylerini belirleyerek değişkenler arasındaki ilişkinin incelenmesi amaçlanmıştır. Bu temel problem çerçevesinde alt problemler oluşturulmuştur:

1. Okul öncesi öğretmenlerin öğretim programı farkındalık düzeyleri nasıldır?
2. Okul öncesi öğretmenlerinin öğretim programı farkındalık düzeyleri; cinsiyet, yaş, hizmet süresi, eğitim durumuna göre farklılık göstermekte midir?
3. Okul öncesi öğretmenlerin program okuryazarlık düzeyleri nasıldır?
4. Okul öncesi öğretmenlerin program okuryazarlık düzeyleri; cinsiyet, yaş, hizmet süresi, eğitim durumuna göre farklılık göstermekte midir?

5. Okul öncesi öğretmenlerinin öğretim programı farkındalık ve program okuryazarlık düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

1. Yöntem

Okul öncesi öğretmenlerinin öğretim programı farkındalık ve program okuryazarlık düzeyleri arasındaki ilişkinin mevcut durumunu analiz etmeyi amaçlayan bu çalışma, nicel araştırma yöntem türlerinden tarama türündedir. Nicel araştırmalar olayları dışarıdan ölçümleyerek, deney yaparak ya da gözlem aracılığıyla betimleme veya nedensellik yoluyla gerçeklere ulaşmayı hedefleyen araştırma türüdür (Creswell, 2014). Araştırmada mevcut durum belirlenmek (Büyüköztürk vd., 2015) istendiğinden tarama modeline başvurulmuştur.

1.1. Çalışma Grubu

Araştırmanın evrenini, Ağrı ilindeki devlet okullarında görev yapan okul öncesi öğretmenleri oluşturmaktadır. Kolay ulaşılabilir örnekleme yönteminin kullanıldığı çalışmada 212 okul öncesi öğretmeni gönüllülük esasıyla çevrim içi olarak araştırmaya katılım sağlamışlardır.

Tablo 2: Okul Öncesi Öğretmenlerinin Değişkenlere Göre Frekans ve Yüzde Değerleri

	Değişken	f	%
Cinsiyet	Kadın	168	79.2
	Erkek	44	20.8
	Toplam	212	100
Yaş	21-30	112	52.8
	31-40	64	30.2
	41-50	36	17.0
	Toplam	212	100
Hizmet Süresi	0-4 yıl	76	35.8
	5-9 yıl	75	35.4
	10-14 yıl	29	13.7
	15-19 yıl	17	8
	20 yıl ve üstü	15	7.1
	Toplam	212	100
Eğitim Durumu	Lisans	179	84.4
	Yüksek Lisans	33	15.6
	Toplam	212	100

Tablo 2'ye göre örnekleme oluşturan okul öncesi öğretmenlerinin %79'u (168) kadın, %20'si ise (44) erkektir. Yaşa göre öğretmenlerin %52'si (112) 21-30 yaş, %30'u (64) 31-40, %17'si ise (36) 41-50 yaş aralığındadır. Örnekleme oluşturan öğretmenlerin hizmet sürelerine göre dağılımlarına bakıldığında %35'i (76) 0-4 yıl ve 5-9 yıl, %13'ü (29) 10-14 yıl, %8'i (17) 15-19 yıl ve %7'si, (15) 20 yıl ve üstünde hizmet süreleri vardır. Eğitim durumlarında ise okul öncesi öğretmenlerinin %84'ü (179) lisans, %15'i de yüksek lisans derecesine sahiptir.

1.2. Veri Toplama Araçları

Araştırmanın verileri "Kişisel Bilgi Formu", "Öğretim Programı Farkındalık Ölçeği" ve "Program Okuryazarlık Ölçeği" ile toplanmıştır. Kişisel Bilgi Formu ile okul öncesi öğretmenlerine ait cinsiyet, yaş, hizmet süresi ve eğitim durumları açısından veri toplanmıştır. Öğretim Programı Farkındalık Ölçeği, Pektaş ve Pesen (2021) tarafından 25 madde olarak geliştirilmiştir. Program Okuryazarlığı Ölçeği ise Yar Yıldırım (2020) tarafından 29 madde olarak geliştirilmiştir. Veri toplama aracı olan ölçekler 5'li Likert tipinde olup 1 puan "kesinlikle katılmıyorum", 2 puan "katılmıyorum", 3 puan "kararsızım" 4 puan "katılıyorum" 5 puan ise "tamamen katılıyorum" olarak değerlendirilmektedir.

1.3. Veri Analizi

Verilerin analizi SPSS paket programı aracılığıyla yapılmıştır. Yapılacak testlere verilerin normallik durumuna göre karar verilmiştir. Verilerin normalliğine Kolmogorov- Smirnov ve Shapiro-Wilk normallik testlerine bakılmıştır. Tablo 3'te gösterildiği gibi Kolmogorov-Smirnov ve Shapiro-Wilk değerlerine göre (Kolmogorov-Smirnov = 0.00 ile 0.050, Shapiro-Wilk = 0.001 ile 0.058 arasında) normal dağılıma olup olmadığına bakılmıştır. Verilerin normalliği için Kolmogorov-Smirnov ve Shapiro-Wilk testleri p değerlerinin .05'ten büyük olması ($p > .05$) gerekmektedir (Mertler & Vannatta, 2005).

Tablo 3: Öğretim Programı Farkındalık Ölçeği ve Program Okuryazarlık Ölçeğinden Toplanan Verilerin Normallik Testi Sonuçları

	Kolmogorov-Smirnov ^a			Shapiro-Wilk		
	İstatistik	Sd	p	İstatistik	Sd	p
TopPO	.069	212	.017	.988	212	.067
TopÖPF	.078	212	.003	.987	212	.046
PObilgi	.071	260	.003	.990	260	.058
PObeceri	.069	260	.004	.988	260	.027
POtutum	.093	260	.000	.985	260	.000
ÖPFpsikomor	.056	260	.030	.589	260	.000
ÖPFbilişsel	.085	260	.000	.986	260	.012
ÖPFduyuşsal	.072	260	.002	.787	260	.008

Analizlerde iki kategorili bir değişken ile sürekli bir değişken arasında anlamlı derecede farklılaşma durumu veriler normal dağılmadığı için Mann Whitney U testi ile incelenmiştir. İki'den fazla kategorili değişkenle sürekli bir değişken arasında anlamlı derecede farklılaşma durumuna bakmak için de parametrik olmayan testlerden Kruskal Wallis H analizi ile yapılmıştır. Son olarak Spearman Korelasyon Analizi ile iki ölçek arasındaki ilişkinin yönü ve düzeyi test edilmiştir.

2. Bulgular

Araştırma kapsamında yer alan “Okul öncesi öğretmenlerinin öğretim programı farkındalık ve program okuryazarlık düzeyleri nasıldır?” sorusunun cevaplanabilmesi için öğretmenlerin ölçeklerdeki yanıtları değerlendirilmiş ve ortanca ve çeyrek sapma değerleri hesaplanmıştır. Tablo 4'te öğretmenlerin öğretim programı farkındalık ve program okuryazarlık ölçek ve alt boyutlarına ilişkin değerler gösterilmektedir.

Tablo 4: Öğretim Programı Farkındalık Ölçeği ve Program Okuryazarlık Ölçeğine İlişkin Ortanca ve Çeyrek Sapma Değerleri

Ölçeklerin Toplam ve Alt Boyutları	Madde Sayısı	Ortanca	Çeyrek Sapma	N
Bilgi	9	4.01	.428	212
Beceri	13	4.09	.583	
Tutum	7	4.22	.500	
TOPPO	29	4.10	.510	

Psikomotor	12	4.15	.398
Bilişsel	7	4.13	.424
Duyuşsal	6	4.28	.441
TOPÖPF	25	4.21	.460

Okul öncesi öğretmenlerinin Program Okuryazarlık Ölçeği toplam ortanca değeri 4,10 bulunurken bilgi boyutu 4,01, beceri boyutu 4,09, tutum boyutu 4,22 olarak bulunmuştur. Öğretim Program Farkındalığı ölçeğinde ortanca değeri toplamda 4,21 iken, psikomotor boyutta 4,15, bilişsel boyutta 4,13 ve duyuşsal boyutta 4,28 olarak tespit edilmiştir. Bu sonuçlar okul öncesi öğretmenlerinin öğretim programı farkındalıklarının iyi düzeyde olduğunu göstermektedir.

Araştırma alt problemlerinden “Okul öncesi öğretmenlerinin öğretim programı farkındalık düzeyleri ve program okuryazarlığı seviyeleri; cinsiyete göre farklılık gösteriyor mu?” sorusu için Mann-Whitney U testi kullanılmış ve sonuçlar Tablo 5’te gösterilmiştir.

Tablo 5: Öğretim Programı Farkındalık Ölçeği ve Program Okuryazarlık Ölçeğine İlişkin Cinsiyet Değişkenine göre Mann-Whitney U testi Sonuçları

	Cinsiyet	N	Sıra Ort	Sıra Top	U	Z	p
Bilgi	Kadın	212	109.53	18614.50	3187.500	-1.410	.159
	Erkek	212	94.94	3963.50			
Beceri	Kadın	212	108.76	18272.00	3316.000	-1.053	.292
	Erkek	212	97.86	4306.00			
Tutum	Kadın	212	110.86	18625.00	2963.000	-2.043	.041
	Erkek	212	89.84	3953.00			
TOPÖÖ	Kadın	212	110.80	18614.50	2973.500	-1.997	.046
	Erkek	212	90.08	3963.50			
Psikomotor	Kadın	212	107.71	18096.00	3492.000	-.565	.572
	Erkek	212	101.86	4482.00			
Bilişsel	Kadın	212	107.70	18093.50	3494.500	-.564	.573
	Erkek	212	101.92	4484.50			
Duyuşsal	Kadın	212	108.34	18201.00	3387.000	-.882	.378
	Erkek	212	99.48	4377.00			
TOPÖPF	Kadın	212	108.80	18278.00	3310.000	-1.067	.286
	Erkek	212	97.73	4300.00			

Tablo 5’te araştırmaya katılan okul öncesi öğretmenlerinin cinsiyetlerine göre Mann-Whitney U Testi sonuçları incelendiğinde program okuryazarlığı toplam ölçek puanı ve tutum alt boyutunda istatistiki açıdan anlamlı bir farklılık olduğu tespit edilmiştir ($p < .05$) Farklılaşmanın kadın okul öncesi öğretmenlerinin lehine olduğu görülmektedir. Öğretim programı farkındalık ölçeğinin alt boyutları ile toplamında ise cinsiyet değişkenine göre anlamlı farklılığa rastlanmamıştır.

Araştırma alt problemlerinden “Okul öncesi öğretmenlerinin öğretim programı farkındalık düzeyleri ve program okuryazarlığı seviyeleri; yaşa göre farklılık gösteriyor mu?” sorusuna yanıt verebilmek için Kruskal Wallis testi uygulanmış ve sonuçlar Tablo 6’da gösterilmiştir.

Tablo 6: Öğretim Programı Farkındalık Ölçeği ve Program Okuryazarlık Ölçeğine İlişkin Yaş Değişkenine Göre Kruskal Wallis H Testi Sonuçları

	Yaş	N(212)	Sıra Ort	Sd	χ^2	p
Bilgi	1.21-30	112	103.37	2	3.184	.203
	2.31-40	64	117.34			
	3.41 ve üstü	36	96.97			
Beceri	1.21-30	112	108.52	2	.353	838
	2.31-40	64	105.65			
	3.41 ve üstü	36	101.74			
Tutum	1.21-30	112	109.99	2	.787	.675
	2.31-40	64	102.33			
	3.41 ve üstü	36	103.06			
TOPPO	1.21-30	112	106.51	2	.479	.787
	2.31-40	64	109.67			
	3.41 ve üstü	36	100.83			
Psikomotor	1.21-30	112	110.73	2	4.328	.115
	2.31-40	64	93.58			
	3.41 ve üstü	36	116.32			
Bilişsel	1.21-30	112	104.59	2	2.456	.293
	2.31-40	64	101.88			
	3.41 ve üstü	36	120.65			
Duyuşsal	1.21-30	112	105.37	2	2.494	.287
	2.31-40	64	114.67			
	3.41 ve üstü	36	95.50			
TOPÖPF	1.21-30	112	106.35	2	1.814	.404
	2.31-40	64	100.48			
	3.41 ve üstü	36	117.67			

Tablo 6’da araştırmaya katılan okul öncesi öğretmenlerinin ölçeklerin sınıflandırılmış yaşa göre sonuçlarda istatistiki açıdan anlamlı bir farklılık bulunamamıştır ($p>.05$)

Araştırma alt problemlerinden “Okul öncesi öğretmenlerinin öğretim programı farkındalık düzeyleri ve program okuryazarlığı seviyeleri hizmet süresine göre farklılık gösteriyor mu?” sorusu için Kruskal Wallis H testi kullanılmış ve sonuçlar Tablo 7’de gösterilmiştir.

Tablo 7: Öğretim Programı Farkındalık Ölçeği ve Program Okuryazarlık Ölçeğine İlişkin Hizmet Süresi Değişkenine Göre Kruskal Wallis H Testi Sonuçları

	Hizmet Süresi	N(212)	Sıra Ort	sd	χ^2	p
Bilgi	1.0-4 yıl	76	102.51	4	3.787	.436
	2.5-9 yıl	75	110.20			
	3.10-14 yıl	29	111.38			
	4.15-19 yıl	17	120.12			
	5.20 yıl ve üstü	15	83.33			
Beceri	1.0-4 yıl	76	108.96	4	3.221	.522
	2.5-9 yıl	75	103.07			
	3.10-14 yıl	29	111.21			
	4.15-19 yıl	17	120.97			
	5.20 yıl ve üstü	15	85.70			
Tutum	1.0-4 yıl	76	111.36	4	4.352	.360
	2.5-9 yıl	75	102.67			
	3.10-14 yıl	29	103.14			
	4.15-19 yıl	17	125.79			
	5.20 yıl ve üstü	15	85.67			
TOPPO	1.0-4 yıl	76	107.47	4	5.732	.220
	2.5-9 yıl	75	103.75			
	3.10-14 yıl	29	112.16			
	4.15-19 yıl	17	128.97			
	5.20 yıl ve üstü	15	78.97			
Psikomotor	1.0-4 yıl	76	112.63	4	1.684	.794
	2.5-9 yıl	75	100.77			

	3.10-14 yıl	29	103.45			
	4.15-19 yıl	17	112.26			
	5.20 yıl ve üstü	15	103.50			
Bilişsel	1.0-4 yıl	76	109.34	4	3.723	.445
	2.5-9 yıl	75	99.74			
	3.10-14 yıl	29	102.09			
	4.15-19 yıl	17	109.74			
	5.20 yıl ve üstü	15	130.77			
Duyuşsal	1.0-4 yıl	76	101.22	4	4.978	.290
	2.5-9 yıl	75	118.63			
	3.10-14 yıl	29	96.62			
	4.15-19 yıl	17	99.47			
	5.20 yıl ve üstü	15	99.70			
TOPÖPF	1.0-4 yıl	76	109.71	4	1.440	.837
	2.5-9 yıl	75	100.88			
	3.10-14 yıl	29	105.52			
	4.15-19 yıl	17	117.91			
	5.20 yıl ve üstü	15	107.30			

Tablo 7’de araştırmaya katılan okul öncesi öğretmenlerinin ölçeklerin hizmet süresine göre test sonuçlarında istatistiki açıdan anlamlı bir farklılık bulunamamıştır ($p>,05$).

Araştırma alt problemlerinden “Okul öncesi öğretmenlerinin öğretim programı farkındalık düzeyleri ve program okuryazarlığı seviyeleri eğitim durumuna göre farklılık gösteriyor mu?” sorusu için Kruskal Wallis H testi uygulanmış ve sonuçlar Tablo 8’de gösterilmiştir.

Tablo 8: Öğretim Programı Farkındalık Ölçeği ve Program Okuryazarlık Ölçeğine İlişkin Eğitim Durumu Değişkenine Göre Kruskal Wallis H Testi Sonuçları

	Eğitim Seviyesi	N(212)	Sıra Ort	sd	χ^2	p
Bilgi	Lisans	179	97.28	1	26.175	.000
	Y.Lisans	33	156.48			
Beceri	Lisans	179	97.10	1	27.171	.000
	Y.Lisans	33	157.47			
Tutum	Lisans	179	99.29	1	16.191	.000
	Y.Lisans	33	145.61			
TOPPOÖ	Lisans	179	95.38	1	37.888	.000
	Y.Lisans	33	166.83			
Psikomotor	Lisans	179	102.70	1	4.438	.035
	Y.Lisans	33	127.09			
Bilişsel	Lisans	179	102.67	1	4.617	.032
	Y.Lisans	33	127.29			
Duyuşsal	Lisans	179	107.02	1	.087	.768
	Y.Lisans	33	103.70			
TOPÖPF	Lisans	179	103.11	1	3.529	.060
	Y.Lisans	33	124.91			

Tablo 8’de araştırmaya katılan okul öncesi öğretmenlerinin ölçeklerin eğitim durumuna göre testi sonuçlarında istatistiki açıdan anlamlı bir farklılık bulunmuştur. ($p<,05$) Program okuryazarlık ölçeğinin toplamı ve tüm alt boyutlarında yüksek lisans mezuniyete sahip okul öncesi öğretmenlerinin daha iyi program okuryazarı olduğu söylenebilir. Öğretim programı farkındalık ölçeğinin psikomotor ve bilişsel alt boyutlarında yüksek lisans mezunu okul öncesi öğretmenleri lehine anlamlı fark tespit edilmiştir.

Okul öncesi öğretmenlerinin programı okuryazarlıkları ile öğretim programı farkındalıkları arasındaki ilişkiye dair korelasyon analizi Tablo 9’da gösterilmiştir.

Tablo 9: Program Okuryazarlık Ölçek Puanları ile Öğretim Programı Farkındalık Ölçeği Puanları Arasındaki İlişki ile İlgili Spearman Korelasyon Analizi Değerleri

		Program Okuryazarlık Ölçeği	Öğretim Programı Farkındalık Ölçeği
Öğretim Programı Farkındalık Ölçeği	r	.543**	
	p	.000	
Program Okuryazarlık Ölçeği	r		.543**
	p		.000

Tablo 9 incelendiğinde okul öncesi öğretmenlerinin programı okuryazarlıkları ile öğretim programı farkındalıkları arasında pozitif yönlü anlamlı bir ilişki olduğu [$r=543$, $n=212$, $p<.01$] anlaşılmaktadır. Bu sonuç okul öncesi öğretmenlerinin programı okuryazarlıklarının artması ile öğretim programı farkındalıklarının da arttığı şeklinde yorumlanabilir.

3. Tartışma ve Sonuç

Okul öncesi öğretmenlerinin program okuryazarlık ve öğretim programı farkındalık düzeylerinin durumu incelenmiş ve ortanca değeri program okuryazarlık toplamda 4.10 öğretim programı farkındalık toplamda 4.21 olarak hesaplanmıştır. Okul öncesi öğretmenlerinin program okuryazarlık ve öğretim programı farkındalık düzeylerinin iyi seviyede olduğu anlaşılmıştır. Okul öncesi öğretmenlerinin program okuryazarlığı ve öğretim programı farkındalık düzeylerinin iyi seviyede olduğu bulgusu, mevcut literatürle uyumlu görünmektedir. Örneğin, Güleş (2022) araştırmasında, ilkökul ve ortaokul öğretmenlerinin de yeterli düzeyde program okuryazarı oldukları tespit edilmiştir. Bu bulgu, eğitim düzeyleri ve branş fark etmeksizin öğretmenlerin program okuryazarlığında benzer eğilimler gösterdiğini işaret etmektedir.

Aslan ve Gürle'nin (2019) çalışması, tüm branşlardan öğretmenlerin yüksek düzeyde program okuryazarlığına sahip olduğunu ortaya koymuştur. Bu sonuç, okul öncesi öğretmenlerinin de benzer şekilde iyi bir program okuryazarlığı düzeyine sahip olmalarının, genel öğretmen popülasyonu içinde yaygın bir durum olduğunu göstermektedir. Ayrıca, Çetinkaya ve Tabak (2019) çalışması, okul öncesi öğretmen adaylarının da yeterli program okuryazarlığı düzeyine sahip olduğunu tespit etmiştir. Bu bulgu, öğretmen eğitim programlarının etkili olduğunu ve öğretmen adaylarının mesleki hayata atılmadan önce gerekli bilgi ve becerileri edindiklerini göstermektedir.

Erdem ve Eğmir (2018) ile Süral ve Dedeşali (2018) araştırmaları, okul öncesi öğretmenlerinin program okuryazarlığı konusunda yüksek düzeyde bilgi sahibi olduklarını desteklemektedir. Bu çalışmalar, öğretmenlerin mesleki gelişim programları ve sürekli eğitim yoluyla program okuryazarlıklarını artırma fırsatlarına sahip olduklarını göstermektedir. Bununla birlikte, okul öncesi öğretmenlerinin öğretim programı farkındalık düzeylerinin de iyi seviyede olması, eğitim programlarının ve müfredatın etkin bir şekilde öğretmenlere aktarılmasının önemini vurgulamaktadır. Yüksek farkındalık düzeyi, öğretmenlerin eğitim standartlarına uygun ve öğrencilerin ihtiyaçlarına yönelik öğretim stratejilerini uyarlayabilmelerine olanak tanımaktadır.

Öğretmenlerin öğretim programı farkındalıklarına ilişkin toplam puanda ve tüm alt boyutlarda farkındalıklarının iyi seviyede olduğu görülmüştür. Öğretmenlerin öğretim programı farkındalıklarına ilişkin bilişsel, duyuşsal ve psikomotor farkındalıklarının iyi seviyede olduğu

bulgusu, eğitim araştırmalarında önemli bir yer tutmaktadır. Nasırcı'nın (2022) doktora tezi, çalışmanın bu sonucunu destekler niteliktedir ve öğretmenlerin program farkındalıklarının yüksek olduğunu göstermektedir. Ancak, bazı araştırmalar bu bulgularla örtüşmemektedir. Örneğin, Sayın (2019) tarafından yapılan araştırmada, öğretmenlerin öğretim programına ilişkin farkındalıklarının yeterli olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Aynı şekilde, Türkoğlu (2016) da öğretmenlerin öğretim programı farkındalık düzeylerinde yeterli olmadıklarını tespit etmiştir. Bu farklı sonuçların birkaç nedeni olabilir. İlk olarak, öğretmenlerin farkındalık düzeyleri, onların mesleki gelişim programlarına katılım düzeyleriyle ilişkilidir (Allen vd., 2006; Blewitt vd., 2020). Buna göre Türkiye de okul öncesi öğretmenlerinin bu bağlamda mesleki gelişime katılımlarının artırılması gerektiği yorumu yapılabilir. Ayrıca, eğitim programlarının etkinliğinin artırılması ve öğretmenlerin bu programlara olan farkındalıklarının yükseltilmesi için çeşitli stratejiler uygulanmalıdır. Bu tür programlar, öğretmenlerin sınıf yönetimi ve öğretim yöntemlerinde daha etkili olmalarına katkıda bulunabilir.

Program okuryazarlık ölçeğinin cinsiyete göre sonuçlarında anlamlı farklılık tespit edilmiş, farklılaşma tutum alt boyutu ve toplam puanda kadın okul öncesi öğretmenlerinin lehine olarak saptanmıştır. Benzer olarak kadın öğretmen ve öğretmen adaylarının daha yüksek seviyede program okuryazarı olduğunu gösteren çalışmalar da mevcuttur (Aygün, 2019; Saral, 2019; Kahramanoğlu, 2019). Örneğin, Voyer ve Voyer (2014) tarafından yapılan bir meta-analiz, kadınların eğitimde genel olarak daha yüksek performans sergilediğini ve öğretmenlerin program farkındalıklarının da bu eğilimi yansıttığını göstermektedir. Benzer şekilde, Hyde ve Linn (2008) tarafından yapılan çalışmada, kadınların eğitimde genel olarak daha iyi notlar aldığı ve öğretim programlarını daha iyi benimsedikleri bulunmuştur. Özellikle eğitimde kadınların daha fazla yer aldığı branşlarda, program okuryazarlık düzeylerinin yüksek olması beklenen bir durumdur.

Okul öncesi öğretmenlerinin öğretim programı farkındalık düzeylerinde cinsiyete göre farklılaşma saptanmamıştır. Sonuçlar Aslan ve Gürlen (2019)'in çalışmasıyla örtüşmektedir. Cinsiyet değişkenine göre öğretim programının farkındalığında farklılığın olmadığı diğer çalışmalar da Pektaş (2021), Aslan (2019), Şimşek'e (2017) aittir. Erman (2016) ve Saral (2019) 'ın araştırmasında ise öğretmenlerin öğretim programından faydalanma ve öğretim programı okuryazarlık durumlarında kadın öğretmenlerin lehine anlamlı fark tespit edilmiştir. Bu bulgular, kadın öğretmenlerin öğretim programlarını daha etkin bir şekilde kullandıklarını göstermektedir.

Çalışmada okul öncesi öğretmenlerinin program okuryazarlık ve öğretim programı farkındalık seviyelerinde yaşa göre anlamlı farklılık gözlenmemiştir. Program okuryazarlığı düzeyinde, Erdamar (2020), Boncuk (2021) Süral ve Dedeşali (2018)'nin çalışmaları bu sonucu desteklemektedir. Öğretmenlerin öğretim programı farkındalık düzeylerinde Nasırcı (2022) yaşa göre sonuca benzer şekilde anlamlı bir fark saptamamıştır. Eğitim standartlarının ve müfredatın ülke genelinde benzer olması, öğretmenlerin yaşa bakılmaksızın benzer bilgi ve farkındalık düzeylerine sahip olmalarını sağlayabileceği söylenebilir.

Okul öncesi öğretmenlerinin eğitim durumlarına göre program okuryazarlık ve öğretim programı farkındalık seviyelerinde anlamlı farklılıklar gözlenmiştir. Yüksek lisans mezunu olan okul öncesi öğretmenlerinin lehine olarak program okuryazarlığı ölçeğinin toplam puan ve tüm alt boyutlarında anlamlı fark bulunmuştur. Benzer olarak Demir (2022) çalışmasında doktora ve yüksek lisans yapmış öğretmenlerin daha iyi program okuryazarı oldukları sonucuna varmıştır. Başar ve Berilgen (2021) tarafından okul yöneticileri ile yapılan çalışma ise okul yöneticilerinin program okuryazarlığı düzeylerinin eğitim durumu değişkenine göre anlamlı fark oluşturmadığı

tespit edilmiştir. Öğretim program ölçeğinin psikomotor ve bilişsel alt boyutunda yüksek lisans mezunu okul öncesi öğretmenlerinin lehine sonuç bulunmuştur. Güleş'in (2022)'in çalışmasında ise yüksek lisans ile doktora mezunu öğretmenlerin toplamda daha iyi derecede öğretim programını bildiklerini ve tanıdıklarını ortaya koymuştur. Yüksek lisans ve doktora çalışmaları sırasında öğretmenler, çeşitli araştırma projelerine katılır ve bu projelerde öğretim programlarını uygulama ve değerlendirme deneyimi kazanırlar. Bu tür deneyimler, öğretmenlerin program okuryazarlığı ve farkındalık düzeylerini artırabilir.

Araştırmanın son amacı, okul öncesi öğretmenlerinin program okuryazarlığı ile öğretim programı farkındalık düzeyleri arasında pozitif yönde orta düzeyde bir korelasyon olduğunu ortaya koymaktadır. Bu bulgu, öğretmenlerin program okuryazarlık düzeylerinin artmasıyla birlikte öğretim programlarına olan farkındalıklarının da arttığını göstermektedir. Güleş'in (2022) çalışması da benzer sonuçlar ortaya koymuş olup, öğretmenlerin program okuryazarlığı yeterliliği ile öğretim programlarına bağlılık arasında orta düzeyde pozitif bir ilişki belirlenmiştir. Sürekli mesleki gelişim ve hizmet içi eğitim programları, öğretmenlerin bilgi ve becerilerini güncellemelerine yardımcı olmakta program okuryazarlığı ve program farkındalığını artırmaktadır (Egert vd., 2018). Sürekli mesleki gelişimin öneminden söz edilebilir.

3.1. Öneriler

Araştırma sonuçlarına göre okul öncesi öğretmenlerinde cinsiyete göre erkeklerin sıra ortalamalarında yeterli seviyede olmadıkları gözlenmiştir. Bunun yanı sıra lisans mezunu öğretmenlerin program okuryazarlığı ve öğretim programı farkındalık seviyelerinde yüksek lisans mezunu öğretmenlere göre iyi seviyede olmadığı tespit edilmiştir. Bu bağlamda aşağıdaki öneriler uygulanabilir;

1. Hizmet İçi Eğitim Programları: Erkek öğretmenler için özel olarak tasarlanmış hizmet içi eğitim programları düzenlenmelidir. Bu programlar, onların program okuryazarlığı ve öğretim programı farkındalığı konusundaki bilgi ve becerilerini artırmayı hedeflemelidir.

2. Yüksek Lisans Teşviki: Lisans mezunu öğretmenlerin yüksek lisans eğitimi almaya teşvik edilmesi için burslar, teşvik programları ve diğer destekleyici önlemler hayata geçirilmelidir.

3. Branşlar Arası Araştırmalar: Farklı branşlardaki öğretmenlerin program okuryazarlığı ve öğretim programı farkındalığı seviyelerini belirlemek amacıyla geniş kapsamlı araştırmalar yapılmalıdır. Bu araştırmalar, branşlara özgü eğitim ihtiyaçlarını ortaya koyarak, daha etkili eğitim stratejileri geliştirilmesine katkı sağlayabilir.

4. Sürekli Mesleki Gelişim: Öğretmenlerin sürekli mesleki gelişimlerine yönelik programlar planlanmalı ve bu programlara katılım teşvik edilmelidir. Mesleki gelişim, öğretmenlerin bilgi ve becerilerini sürekli olarak güncellemelerine ve geliştirmelerine olanak tanır.

Bu çalışma okul öncesi öğretmenleri üzerinde yapılmış olup, benzer çalışmaların farklı branşlarda da yapılması önerilmektedir. Hem nicel hem de nitel araştırmalar, öğretmenlerin program okuryazarlığı ve öğretim programı farkındalığı konusundaki durumu daha geniş bir perspektifle ele alabilir. Bu tür araştırmalar, farklı branşlardaki öğretmenlerin eğitim ihtiyaçlarını belirlemek ve onlara yönelik uygun eğitim programları geliştirmek için önemli veriler sağlayabilir.

Kaynaklar

- Akpınar, B. (2017). *Öğretim ilke ve yöntemleri*. Pegem.
- Allen, M., Witt, P. L. & Wheelless, L. R. (2006). The role of teacher immediacy as a motivational factor in student learning: Using meta-analysis to test a causal model. *Communication Education*, 55(1), 21-31. doi:10.1080/03634520500343368.
- Altuncu, N. (2021). *Lise öğretmenlerinin program okuryazarlık düzeylerinin incelenmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kayseri: Erciyes Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Arı, A. (2010). Öğretmenlerin program okuryazarlığı. *Eğitim ve Bilim Dergisi*, 35(2), 45-57.
- Aslan, S. ve Gürlen, E. (2019). Ortaokul öğretmenlerinin program okuryazarlık düzeyleri. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 20(1), 171-186. Doi:10.29299/kefad.2018.20.01.006.
- Aslan, S. (2019). An analysis of prospective teachers' curriculum literacy levels in terms of reading and writing. *Universal Journal of Educational Research*, 7(4), 973-979. Doi:10.13189/ujer.2019.070408.
- Atomatofa, R. O., Andrew, A. E. & Ewesor, S. E. (2013). A survey of science teachers' awareness of new basic education curriculum in Nigeria. *International J. Social Science. & Education*, 4(2), 339-345.
- Aydın, A. (2004). Okul öncesi eğitimde program uygulama. *Eğitim ve Bilim Dergisi*, 29(134), 29-41.
- Başar, T. & Berilgen, S. (2021). Determination of curriculum literacy levels of school administrators. *Kastamonu Education Journal*, 29(2), 348-361.
- Blewitt, C., O'Connor, A., Morris, H., Mousa, A., Bergmeier, H., Nolan, A., Jackson, K. L., Barrett, H. & Skouteris, H. (2020). Do curriculum-based social and emotional learning programs in early childhood education and care strengthen teacher outcomes? A systematic literature review. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 17(3), 1049. Doi:10.3390/ijerph17031049.
- Boncuk, M. (2021). Okul öncesi öğretmenlerinin program okuryazarlığı düzeylerinin incelenmesi. *Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 34(2), 98-110.
- Büyüköztürk, Ş., Akgün, Ö. E., Demirel, F., Karadeniz, Ş. ve Çakmak, E. K. (2015). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Pegem.
- Creswell J. W. (2014) *Research design: Qualitative, quantitative, and mixed methods approaches*, (4th ed.). Sage.
- Çetinkaya, S. ve Tabak, S. (2019). Öğretmen adaylarının eğitim programı okuryazarlık yeterlilikleri. *Ondokuz Mayıs University Journal of Education Faculty*, 38(1), 296-309.
- Demir, E. ve Toraman, Ç. (2021). Öğretmenlerin eğitim programı okuryazarlığı düzeyleri. *Trakya Eğitim Dergisi*, 11(3), 1516-1528. Doi:10.24315/tred.858813.
- Demirel, Ö. (2007). *Eğitimde program geliştirme: kuramdan uygulamaya*. Pegem.
- Doğan, S. (2010). Öğretmenlerin 2005 yılı ilköğretim programına yönelik tutumları. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri Dergisi*, 10(4), 2035-2050.
- Egert, F., Fukkink, R. G., & Eckhardt, A. G. (2018). Impact of in-service professional development programs for early childhood teachers on quality ratings and child

- outcomes: A meta-analysis. *Review of Educational Research*, 88(3), 401-433. Doi:10.3102/0034654317751918.
- Erdamar, G. (2020). Okul öncesi öğretmenlerinin program okuryazarlığı. *Eğitim Bilimleri Dergisi*, 45(3), 67-82.
- Erdem, A. R. ve Eğmir, E. (2018). Öğretmenlerin program okuryazarlığı düzeyleri. *Eğitim ve Bilim Dergisi*, 38(3), 97-115.
- Erden, M. (2019). *Öğretim programları ve öğretim: temelleri, gelişimi ve uygulaması*. Pegem.
- Erman, M. (2016). *Öğretmenlerin öğretim programlarına ilişkin farkındalıklarının ve programlardan yararlanma durumlarının incelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kırıkkale: Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Ertürk, S. (2017). Öğretim programlarının uygulanması. *Eğitim ve Bilim Dergisi*, 32(144), 15-29.
- Green, B. (2018). Understanding curriculum? Notes towards a conceptual basis for curriculum inquiry. *Curriculum Perspectives*, 38, 81-84. Doi:10.1007/s41297-017-0038-2.
- Güler, Ş. Y. (2021). *Okul öncesi öğretmenlerinin program okuryazarlıkları, öz yeterlik inançları ve sınıf yönetimi becerileri arasındaki ilişki*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kahramanmaraş: Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Güleş, E. (2022). *İlkokul ve ortaokul öğretmenlerinin program okuryazarlıkları ve öğretim programına bağlılıklarının incelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Nevşehir: Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Hewitt, T. W. (2006). *Understanding and shaping curriculum: What we teach and why*. Sage. Doi:10.4135/9781452204277.
- Hyde, J. & Linn, M. (2008). Gender similarities characterize math performance. *Science*, 321, 494-495. Doi:10.1126/science.1160364.
- Kahramanoğlu, R. ve Yılmaz, G. (2021). Öğretmenlerin program okuryazarlık düzeyleri, program yönelimleri ve programa bağlılık düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Disiplinlerarası Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 5(10), 178-187.
- Keskin, A. (2020). *Öğretmenlerin öğretim programı okuryazarlık düzeylerine yönelik algılarının belirlenmesi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara: Hacettepe Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Kim, J. (2022). Development of A design thinking-based Korean language curriculum literacy Program for preliminary Korean language teachers. *Journal of Problem-Based Learning*, 9(1), 46-55. Doi:10.24313/jpbl.2021.00087.
- Küçükahmet, L. (2007). *Eğitim programları ve öğretim*. Nobel.
- Maba, W. & Mantra, I. B. N. (2018). The primary school teachers' competence in implementing the 2013 curriculum. In SHS Web of Conferences, 42, 35. *EDP Sciences*. Doi:10.1051/shsconf/20184200035.
- Maphosa, C., & Mutopa, S. (2012). Teachers' awareness of their role in planning and implementing school-based curriculum innovation. *The Anthropologist*, 14(2), 99-106. Doi:10.1080/09720073.2012.11891226.
- Matencio, MDLM (2009). Literacy studies and teacher training: resumptions, displacements and impacts. *Kallidoscope*, 7(1), 5-10.
- Millî Eğitim Bakanlığı (MEB). (2012). *Öğretmen yeterlikleri: Öğretmenlik mesleği genel yeterlikleri*. Ankara.

- Nasırcı, H. (2022). *Sınıf öğretmenlerinin eğitim programı okuryazarlığı yeterliliklerinin incelenmesi*. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Adana: Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Nunley, K. F. ve Gencel, İ. E. (2019). Katmanlı program: ilkeler, planlama, uygulama ve değerlendirme. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 15(2), 349-362. Doi:10.17860/mersinefd.554724.
- Ogar, O. E. & Opoh, F. A. (2015). Teachers perceived problems of curriculum implementation in tertiary institutions in cross river state of Nigeria. *Journal of Education and Practice*, 6(19), 145-151.
- Özer, B. ve Acar, M. (2011). Öğretmenlik mesleği genel yeterlikleri üzerine ikili karşılaştırma yöntemiyle bir ölçekleme çalışması. *Cukurova University Faculty of Education Journal*, 3(40), 89-101.
- Özkan, H. H. (2016). An analysis of teachers' opinions about their knowledge of curriculum terms awareness. *Universal Journal of Educational Research*, 4(7), 1601-1613. Doi:10.13189/ujer.2016.040713.
- Pektaş, Ö. ve Pesen, A. (2021). Öğretmenlerin öğretim programlarına ilişkin farkındalık düzeylerinin incelenmesi. *Academia Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 6(1), 216-232.
- Sayın, A. (2019). *Ortaokul matematik öğretmenlerinin uyguladıkları öğretim programına yönelik farkındalıklarının incelenmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Trabzon: Trabzon Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü.
- Stabback, P. (2016). What makes a quality curriculum? In-progress reflection No. 2 on current and critical issues in curriculum and learning. *UNESCO International Bureau of Education*.
- Steiner, D. (2018) Curriculum literacy in schools of education? The hole at the center of American teacher preparation. *Johns Hopkins School of Education*. Retrieved.
- Subban, P. (2006). Differentiated instruction: A research basis. *International Educational Journal*, 7, 935-947.
- Sünbül, A. M. (1996). Öğretim programlarının uygulanması ve değerlendirilmesi. *Eğitim Bilimleri Dergisi*, 20(1), 45-57.
- Süral, S. ve Dedebali, N. (2018). Okul öncesi öğretmenlerinin program okuryazarlık düzeylerinin incelenmesi. *Eğitim ve Toplum Dergisi*, 59(2), 88-105.
- Şahin, A. İ. ve Tekkol, İ. A. (2023). Sınıf öğretmeni adaylarının eğitim programı okuryazarlığı düzeylerinin incelenmesi. *International Anatolia Academic Online Journal Social Sciences Journal*, 9(1), 1-12.
- Şimşek, S. (2017). Sınıf öğretmenlerinin sosyal bilgiler öğretim programını tanıma yeterlikleri. *Eğitim Kuram ve Uygulama Araştırmaları Dergisi*, 3(3), 143-157.
- Tomlinson, C. A. & McTighe, J. (2006). Integrating differentiated instruction and understanding by design: Connecting content and kids. *Alexandria, VA: Association for Supervision and Curriculum Development*.
- Troyer, M. (2019). Productivity of teacher adaptations to an adolescent literacy curriculum. *The Elementary School Journal*. 119(3), 1-35. Doi:10.1086/701719.
- Türkoğlu, Ç. (2016). *Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin ortaokul beden eğitimi ve spor dersi öğretim programı hakkındaki farkındalık durumlarının incelenmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

- Ulutaş, İ. (2003). *Okul öncesi eğitim kurumlarında eğitim ortamı ve donanım*. Anı.
- Ünver, G. (2021). Program çalışmaları için öğretmen eğitimi. *Öğretmen Eğitimi ve Öğretim*, 2(2), 30-55. Doi:10.55661/jnate.952088.
- Voyer, D. & Voyer, S. (2014). Gender differences in scholastic achievement: A meta-analysis. *Psychological Bulletin*, 140(4), 1174-1204. Doi:10.1037/a0036620.
- Yar Yıldırım, V. (2020). Development of teachers curriculum literacy scale: Validity and reliability study. *Inonu University Journal of the Faculty of Education*, 21(1), 208-224
- Yar Yıldırım, V. (2021). The impact of teacher idealism on curriculum literacy: The role of believing in education as a mediator variable. *International Journal of Curriculum and Instruction*, 13(2), 1548-1563.
- Yasin, B., Kasim, U., Mustafa, F., Marhaban, S. & Komariah, E. (2022). Self-efficacy of English language teachers with low and high curriculum literacy in Indonesian schools. *Profile Issues in Teachers Professional Development*, 24(2), 81-97. Doi:10.15446/profile.v24n2.96187.
- Yıldız, D. ve Baycan, T. (2012). Öğretmenlerin program uygulama yeterlikleri ve program bilgisi. *Eğitim ve Bilim Dergisi*, 37(163), 79-95.
- Yılmaz, G. ve Kahramanoğlu, R. (2021). Öğretmenlerin program okuryazarlık düzeyleri, program yönelimleri ve programa bağlılık düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Disiplinlerarası Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 5(10), 178-187.

Extended Abstract

The concept of "Curriculum Literacy" comes to mind when all these requirements are taken into consideration in order for preschool teachers who need to know the preschool program, which includes important processes such as starting school, adaptation, and preparation for reading and writing, to reach awareness of the curriculum. The Ministry of National Education has identified areas for teachers (MoNE, 2012). One of these is competence in Curriculum and Content Knowledge. The goals and principles of education are determined as special field, curriculum knowledge and application competence, program monitoring-assessment and program development (MoNE, 2012). The competency area of Curriculum and Content Knowledge will support educators to grow versatile in terms of curriculum and to improve their curriculum literacy levels.

When 21st century teacher competencies are examined, curriculum literacy is accepted as a skill that includes knowing the standard curriculum of the educational institution in detail, adopting philosophical thought systems, using methods that will lead to achievements and indicators, the ability to integrate practice and theory, being able to evaluate at the end of the education-teaching process and eliminating deficiencies through feedback (Özer & Acar, 2011).

This research provides important information for teachers, especially when new curricula are put into practice. Teachers need to learn what they need to pay attention to in the curriculum and how they can make adaptations (Troyer, 2019). This is particularly important in early childhood education, where individualized instruction that supports the development of each child plays a critical role. Moreover, the relationship between curriculum literacy and curriculum awareness has important implications for professional development. According to the study by Kim (2022), continuous professional development opportunities that increase both curriculum literacy and curriculum awareness are critical to maintaining high teaching standards.

Studies show that targeted training programs can significantly improve teachers' curriculum knowledge and practices. Consequently, understanding the relationship between preschool teachers' curriculum literacy and curriculum awareness is vital to improving early childhood education. This research not only informs educational policies and teacher education programs, but also directly contributes to the development of high-quality educational experiences for young children. As several studies in Scopus, Google Scholar and Web of Science have shown, increasing teachers' competencies in these areas is key to achieving better educational outcomes.

This study, which aims to analyze the current status of the relationship between curriculum awareness and curriculum literacy levels of preschool teachers, is a survey type of quantitative research method.

The status of curriculum literacy and curriculum awareness levels of preschool teachers was examined and the median value was calculated as 4.10 for curriculum literacy and 4.21 for curriculum awareness. It is understood that preschool teachers' curriculum literacy and curriculum awareness levels are at a good level. There is a moderate positive correlation between preschool teachers' curriculum literacy and curriculum awareness levels. This finding shows that as teachers' curriculum literacy levels increase, their awareness of the curriculum also increases.

In the study, no significant difference was observed in the curriculum literacy and curriculum awareness levels of preschool teachers according to age. At the level of curriculum literacy, the studies of Erdamar (2020), Boncuk (2021) Süral and Dedeali (2018) support this result. It can be said that the similarity of educational standards and curricula across the country can ensure that teachers have similar levels of knowledge and awareness regardless of age.

Significant differences were observed in the curriculum literacy and curriculum awareness levels of preschool teachers according to their educational background. A significant difference was found in the total score and all sub-dimensions of the curriculum literacy scale in favor of preschool teachers with master's degrees. Similarly, Demir (2022) concluded that teachers with doctorate and master's degrees were better curriculum literate. In Güleş's (2022) study, it was found that teachers with master's and doctorate degrees in total knew and recognized the curriculum to a better degree. During master's and doctoral studies, teachers participate in various research projects and gain experience in implementing and evaluating curricula in these projects. Such experiences can increase teachers' curriculum literacy and awareness levels.

The study reveals that there is a moderate positive correlation between preschool teachers' curriculum literacy and curriculum awareness levels. This finding shows that as teachers' curriculum literacy levels increase, their awareness of the curriculum also increases. Güleş's (2022) study also revealed similar results, and a moderate positive correlation was found between teachers' curriculum literacy competence and commitment to curricula. Continuing professional development and in-service training programs help teachers update their knowledge and skills and increase curriculum literacy and curriculum awareness (Egert et al., 2018). The importance of continuous professional development can be mentioned.